

EUROOPA KOHTU OTSUS

21. oktoober 1975*

1. Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus – Sotsiaalkindlustushüvitised – Asutamislepingust tulenevad õigused – Õiguste teostamine – Üksikasjalikud eeskirjad – Nõukogu pädevus

(EMÜ asutamislepingu art 51)

2. Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus – Sotsiaalkindlustushüvitised – Hüvitiste kattumine – Piiramine – Üksnes ühe liikmesriigi õigusaktide alusel omandatud õigus – Vähendamine – Keelamine

(EMÜ asutamislepingu art 51 – Nõukogu määruse nr 1408/71 art 46 lõige 3)

[...]

Kohtuasjas 24/75,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal du travail de Bruxelles'i üheteistkümnenda koja poolt esitatud taotlus, millega soovitakse saada selles kohtus pooleliolevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Teresa Petroni, elukoht Cagli (Itaalia),

Silvana Petroni, elukoht Fano (Itaalia)

ja

Office national des pensions pour travailleurs salariés (ONPTS), 1060 Brüssel,

eelotsust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) 1408/71 "Sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes" (EÜT L 149, 5.7.1971, lk 18) artikli 46 lõike 3 kehtivuse ja tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed R. Monaco ja H. Kutscher, kohtunikud A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart ja A. O'Keefe,

kohtujurist: J. P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

[...]

1. Tribunal du travail de Bruxelles esitas Euroopa Kohtule 24. veebruari 1975. aasta otsusega, mis saabus kohtukantseleisse 6. märtsil 1975, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kolm eelotsuse küsimust nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse 1408/71 "Sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes" (EÜT L 149, 5.7.1971, lk 18) artikli 46 lõike 3 kehtivuse ja tõlgendamise kohta.

2. Need küsimused on esitatud kohtuasjas töötajate pensionide määramise eest vastutava Belgia institutsiooni ja ühe võõrtöötaja pärijate vahel ning kohtuasi puudutab vanaduspensioni arvutamist, millele sellel töötajal oli õigus kuni oma surmapäevani.

3. Selle töötaja puhul, kellel oli täitunud kindlustusperiood nii Belgias kui ka Itaalias, olid esimeses liikmesriigis täidetud kõik selle riigi õigusaktides nõutavad tingimused, mis annavad õiguse saada hüvitist, mille suurus oli sama riigi õigusaktide alusel arvutades 34 358 franki.

4. Teises liikmesriigis hüvitise saamise õiguse omandamiseks pidi ta aga toetuma määruse nr 1408/71 artikli 45 sätetele ning selle hüvitise arvutamiseks liideti kahes liikmesriigis tegelikult täitunud kindlustusperioodid ning Itaalia hüvitis jagatati osadeks.

5. Tuginedes eri liikmesriikides ette nähtud hüvitiste kattumise piiramise eeskirjale, mis sätestati määruse nr 1408/71 artikli 46 lõikes 3, vähendas Belgia institutsioon hüvitist 26 427 frangini.

6. See summa kujutab endast Belgia hüvitise teoreetilist summat, see tähendab, et summast, mis oleks saadud, kui kahes liikmesriigis täitunud kindlustusperioodid oleksid täitunud Belgias, on lahutatud Itaalia hüvitis, mis arvutati liitmise ja osadeks jagamise tulemusena.

7. Belgia institutsiooni arvutusmeetodi eesmärk on rakendada põhimõtet, mille kohaselt võõrtöötajale tagatakse, et ta saab mitme liikmesriigi poolt talle määratud mitme pensioni alusel kogusumma, mis võrdub suurima hüvitisega, mille ta oleks saanud, kui ta oleks kogu elu töötanud vastavalt ühe või teise asjaomase liikmesriigi õigusaktidele.

8. Sama põhimõtte kohaselt kujutab see summa endast maksimumi, mille ta võiks saada nende eri pensionidena kokku.

9. Siseriikliku kohtu esitatud küsimuste eesmärk on saada teada, kas seda eeskirja, mis kujutab endast kattumiste piiramist, tuleks käesoleval juhul kohaldada, ning jaatava vastuse korral, kas seda tuleks pidada kokkusobimatuks asutamislepingu artikliga 51.

Esimene küsimus ja teise küsimuse esimene osa

10. Nende küsimustega küsitakse, kas nõukogu määruse nr 1408/71 artikli 46 lõige 3 on kooskõlas asutamislepingu artikliga 51, ning jaatava vastuse korral, kas seda tuleks kohaldada

võõrtöötaja pensioni puhul, mida antakse talle kindlustusperioodide alusel, mis ei kattu ühegi perioodiga, mis on ühenduse teistes riikides määratud pensioni arvutamise aluseks.

11. Kõnealuste võõrtöötajate sotsiaalkindlustust käsitlevate määruste aluseks, kontekstiks ja piiriks on asutamislepingu artiklid 48 ja 51.

12. Artikkel 51 kohustab nõukogu võtma sotsiaalkindlustuse valdkonnas meetmed, mis on „vajalikud” töötajate liikumisvabaduse võimaldamiseks, nähes ette kõigi eri riikide õigusaktide kohaselt arvessevõetavate perioodide kokkuliitmise, eriti selleks, et omandada ja säilitada õigus saada hüvitist ja arvutada hüvitise suurus.

13. Artiklite 48–51 eesmärk jääb saavutamata, kui töötajad oma liikumisvabaduse õiguse kasutamise tagajärjel kaotaksid soodustused sotsiaalkindlustuse valdkonnas, mis tagatakse neile igal juhul ühe liikmesriigi õigusaktides.

14. Asutamislepingu artikkel 51 käsitleb peamiselt juhtumeid, kus ühe liikmesriigi õigusaktid ei anna asjaomasele isikule iseenesest õigust hüvitisele, kuna selle riigi õiguse kohaselt täitunud kindlustusperioodid pole piisavad, või juhtumeid, kus need võimaldaksid talle maksimumhüvitisest väiksemat hüvitist.

15. Selle olukorra parandamiseks sätestab artikkel, et töötaja puhul, kelle suhtes on järjestikuselt või vahelduvalt kehtinud kahe või enama liikmesriigi õigusaktid, liidetakse mõlema või kõigi nende riikide õigusaktide kohaselt täitunud kindlustusperioodid.

16. Liitmist ja osadeks jaotamist ei saa seega kasutada, kui nende tulemusel väheneksid hüvitised, mida asjaomane isik võib taotleda üksnes ühe liikmesriigi õigusaktide alusel ning üksnes nende õigusaktide kohaselt täitunud kindlustusperioodide alusel; see meetod ei või siiski viia sama perioodi eest antavate hüvitiste kattumiseni.

17. Liitmata jätmist kasutatakse isegi sel juhul, kui asjaomases liikmesriigis täitunud kindlustusperioodid langevad kokku teises liikmesriigis täitunud kindlustusperioodidega.

18. Seda tõlgendust kinnitab selgesõnaliselt määruse 1408/71 artikkel 45, mille järgi selle liikmesriigi asutus, kelle õigusaktid seavad hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või ennistamise sõltuvusse kindlustus- või elamisperioodide täitumisest, võtab kõigi teiste liikmesriikide õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioode arvesse üksnes "vajalikul määral".

19. Niisiis kavatses nõukogu, võttes vastu määruse 1408/71, kohandada enda kehtestatavaid kohaldamiseeskirju asutamislepingu artikliga 51.

20. Artikli 46 lõige 3 on kattumist piirav eeskiri ning nõukogul on kooskõlas asutamislepingu sätetega artikli 51 kohaste pädevuste kasutamisel liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamiseks volitus kehtestada asjaomaste isikute asutamislepingust tuleneva sotsiaalkindlustushüvitiste saamise õiguse üksikasjalikud eeskirjad.

21. Hüvitiste kattumise piiramine, mis toob kaasa nende õiguste vähenemise, mis kuulusid asjaomastele isikutele juba ühesainsas liikmesriigis pelgalt siseriiklike õigusaktide kohaldamise tõttu, on siiski vastuolus asutamislepingu artikliga 51.

22. Seega tuleb järeldada, et artikli 46 lõige 3 on vastuolus asutamislepingu artikliga 51 sel määral, et need kehtestavad kahe eri liikmesriigis omandatud hüvitise kattumise piiramise, vähendades ainult siseriiklike õigusaktide alusel omandatud toetuse summat.

23. Seega pole teistele küsimustele vaja vastata.

Kohtukulud

24. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia valitsuse, nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata.

25. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille esitas talle Tribunal du travail de Bruxelles 24. veebruari 1975. aasta otsusega, otsustab:

Artikli 46 lõige 3 on vastuolus asutamislepingu artikliga 51 sel määral, et need kehtestavad kahe eri liikmesriigis omandatud hüvitise kattumise piiramise, vähendades ainult siseriiklike õigusaktide alusel omandatud toetuse summat.

Lecourt Monaco Kutscher Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Sørensen Mackenzie Stuart O'Keefe

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. oktoobril 1975.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

R. Lecourt